

Kaple Zmrtvýchvstání Páně v Knapovci (okr. Ústí nad Orlicí)

Andrea Hrubecká

Takřka v sousedství empírového kostela sv. Petra a Pavla v obci Knapovec na Orlickoústecku se nachází nevelký hřbitov, jemuž dominuje právě hřbitovní kaple Zmrtvýchvstání Páně. Tato na první pohled nenápadná stavba má však velmi zajímavou stavební minulost. Kaple představuje nejstarší dochovanou architektonickou památku obce, neboť je posledním pozůstatkem zaniklého gotickorenesančního kostela z poloviny 16. století, a plnila tak nejspíše funkci jeho presbytáře.

Jedná se o nevelkou stavbu s valbovou střechou na obdélném půdorysu s jednou odstupněným pískovcovým opěrákem uprostřed západní strany a jednoduchými bíle omítnutými fasádami. Na severní straně, v průčelí kaple, se nachází vstup v jednoduchém pravouhlém portálu s pískovcovým ostěním. Nad hlavním vstupem je umístěno hrotité okénko v šambráně. Průčelí je doplněno plastickým orámováním. Další dvě hrotitá okénka jsou umístěna na západní straně a obstarávají tak hlavní osvětlení interiéru kaple. Východní fasáda je hladká, avšak součástí té jižní jsou dvě novodobé náhrobní desky potvrzující využití objektu jako hřbitovní kaple i po zániku zbytku kostela zřejmě v první polovině 19. století.

Ve druhé polovině 19. století byly provedeny výrazné stavební úpravy dochovaného objektu bývalého presbytáře již neexistujícího kostela, pravděpodobně z důvodu jeho zamýšleného využití jako hřbitovní kaple. Na západní straně tedy došlo k zazdění vchodu, který však z vnějšku dodnes připomíná jednoduché kamenné pravouhlé ostění bez profilace. Na východní straně došlo k zazdění dalšího vchodu do bývalého presbyteria a na straně severní, okolo současného hlavního vstupu do objektu, byl zazděn někdejší půlkruhový vítězný oblouk, zevnitř s kamenným ostěním s okosenou hranou a vysokými náběžnými štítky. Následně byl vnitřní prostor opatřen novými omítkami a iluzivní pseudogotickou výmalbou. Ta představuje iluzivní architekturu se dvěma okny na východní straně kaple. Jedná se o počín ústeckých autorů Korába a Weinlicha, jejichž podpisy spolu s letopočtem 1886 jsou dodnes dochovány na svorníku klenby.

Obr. 1. Kaple Zmrtvýchvstání Páně v Knapovci, foto: Andrea Hrubá, 2022

Jelikož však byl Knapovec obcí s převážně německy mluvícím obyvatelstvem, došlo po druhé světové válce k poválečnému odsunu německé komunity, což, jak dnes víme, bohužel někdy vedlo i k zániku hodnotných historických objektů. To naštěstí nebyl osud knapovecké hřbitovní kaple, avšak výrazné stavební obnovy se v následujících desetiletích (až na pár dílčích prací) nedočkala. Postupně se tedy dostala na seznam ohrožených památek na Orlickoústecku.

Jsme rádi, že po letech odkladů došlo v uplynulých dvou letech k výrazné stavební obnově a záchraně kaple. V roce 2021 došlo k odvlhčení objektu, roku 2022 následovala citlivá obnova exteriéru kaple, při níž byla vyměněna střecha včetně klempířských prvků, a došlo také k částečné výměně krovů. Následovala repase oken, obnova omítek a zrestaurování kamenných prvků na fasádě objektu, tedy pískovcového opěráku na západní straně kaple a kamenného vstupního portálu na straně severní. Hlavní vstup do objektu byl z bezpečnostních důvodů doplněn o kovanou mříž, po obvodu kaple přibyl pískovcový okapový chodník. Interiér kaple s iluzivní výmalbou však na svou obnovu ještě čeká. I tak lze říci, že se jedná o povedenou obnovu malého, leč stavebně zajímavého a hodnotného historického objektu, navíc situovaného v krásné krajině podhůří Orlických hor.

Hrad Košumberk

Martin Jičínský

V roce 2022 proběhla další etapa obnovy zříceniny hradu Košumberk. V rámci této etapy bylo obnoveno hradební zdivo mezi vodárenskou věží a budovou purkrabství. Dokončeno bylo statické zajištění západní obvodové zdi purkrabství s přípravou pro stavbu objektu se sociálním zařízením a občerstvením. Zcela byla vyměněna konstrukce krovu vodárenské věže. Původní dubové konzolky byly navráceny na zhlaví vazných trámů. Vodárenská věž se může pyšnit i novou šindelovou střešní krytinou.

Obr. 1. Obnovené hradební zdivo, foto: Martin Jičínský, 2022